

UUSI EPÄVARMUUDEN AIKA

YK, Yhdysvallat, Venäjä, Kiina ja Eurooppa

How to measure peace?

<https://www.youtube.com/watch?v=DdJHBntUkSA>

<https://www.youtube.com/watch?v=XJs6XpJRVTY> (Global Peace Index maat)

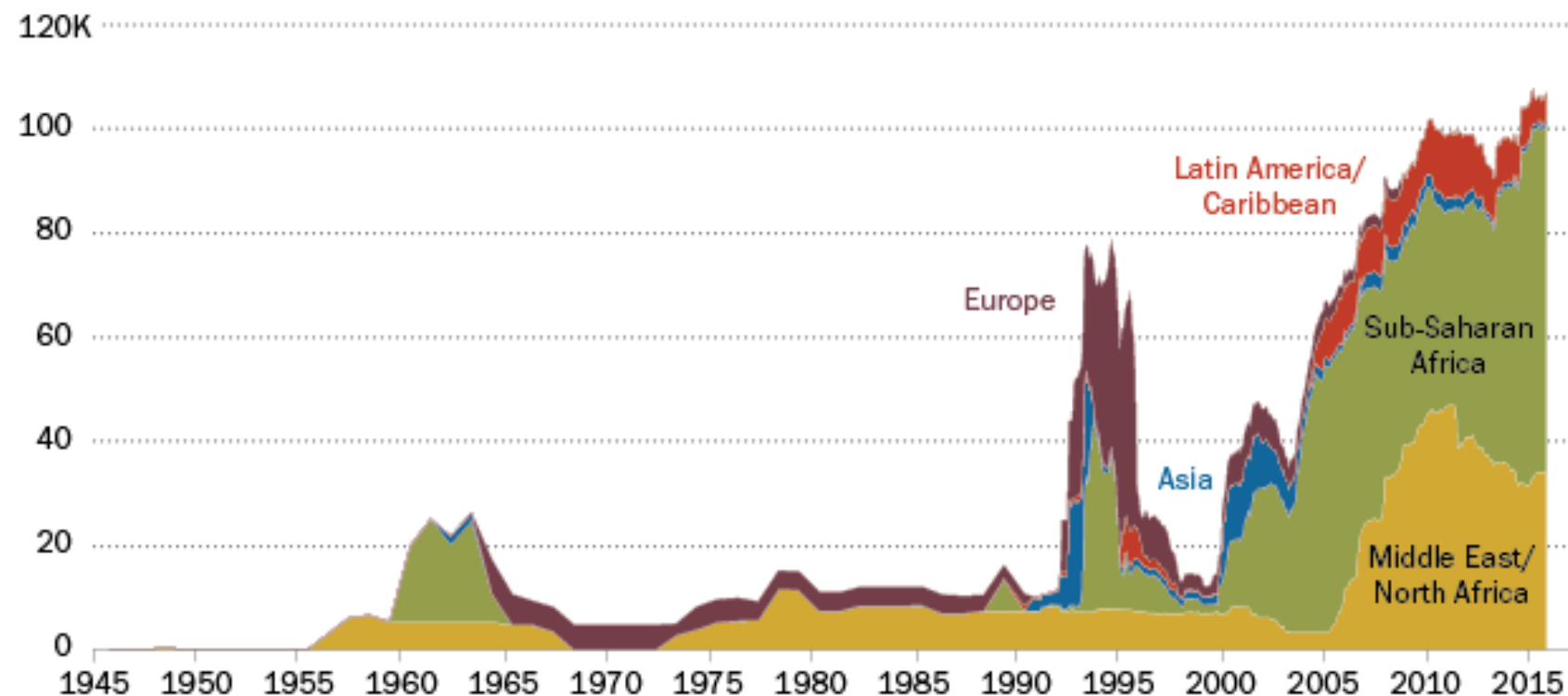

YK - Terrorism is a major threat to International Peace and Security

<https://www.youtube.com/watch?v=eizaSLqAgSw>

The rise of UN peacekeeping forces

Total number of UN peacekeeping troops, military experts and police deployed to ...

Note: Does not include civilian personnel or volunteers. Middle East/North Africa region includes missions to Iraq, Israel, Lebanon, Sudan, Syria and Western Sahara. All other missions categorized according to UN regional divisions. Data from 1945-1990 show midyear values; data from 1991-2015 are monthly.

Source: United Nations Department of Peacekeeping Operations; International Peace Institute; Stimson Center

PEW RESEARCH CENTER

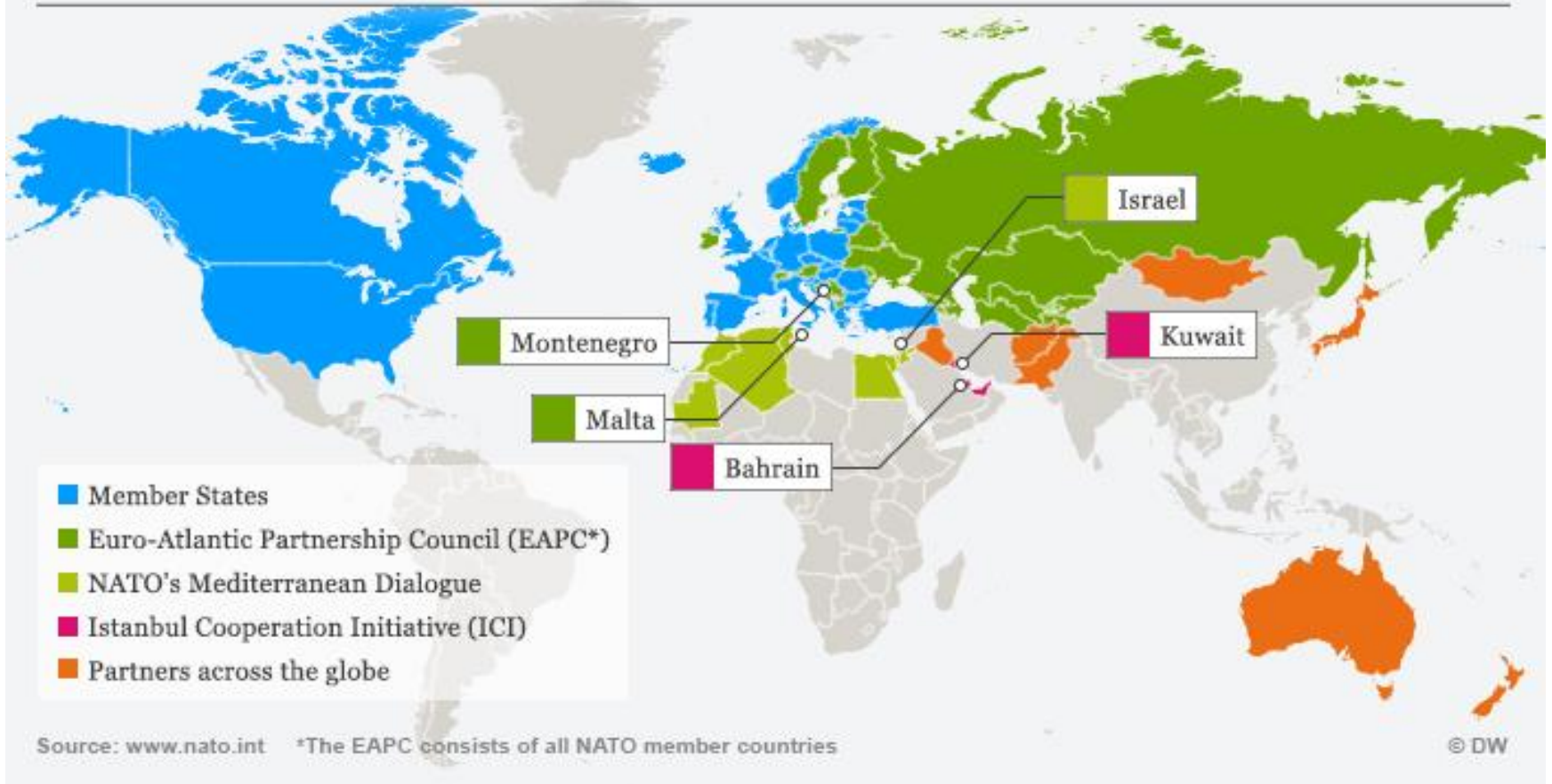
Kansainväliset rauhanpyrkimykset:

YK 1945 ->

- **YK:n rakenne:**
  - Yleiskokous
  - turvallisuusneuvosto (5, veto-oikeus+10)
  - alajärjestöt (UNESCO, WHO, Unicef, ILO jne)
  - pääsihteeri+sihteeristö
- **1948 ihmisoikeuksien julistus**
- **Tehtävät:**
  - Ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta
  - Kollektiivisen turvallisuuden takaava järjestö
  - Toimintakyky kriisitilanteissa -> Sotilaalliset kriisinhallintatehtävät, siviilikriisinhallinta, humanitaarinen apu.
  - Puolueeton järjestö, sovitteluelin
- 1955 16 uutta jäsenvaltiota, 1960-luvulla paljon entisiä siirtomaita mukaan
  - Kehitysmaiden ongelmat
  - Etelä-Afrikka suljettiin toiminnasta 1974-1994 (Rotuerottelun eli apartheid-politiikan vastustus)
- Kylmän sodan päätös
  - Alueelliset konfliktit => ennen vuotta 1988 YK:lla 13 operaatiota, operaatioiden määrä moninkertaistunut
- 1990-1991 Persianlahden sota
- 1990-luvulla Jugoslavian hajoamissodat Balkanilla
- 2003 USA -> Irak

NATO

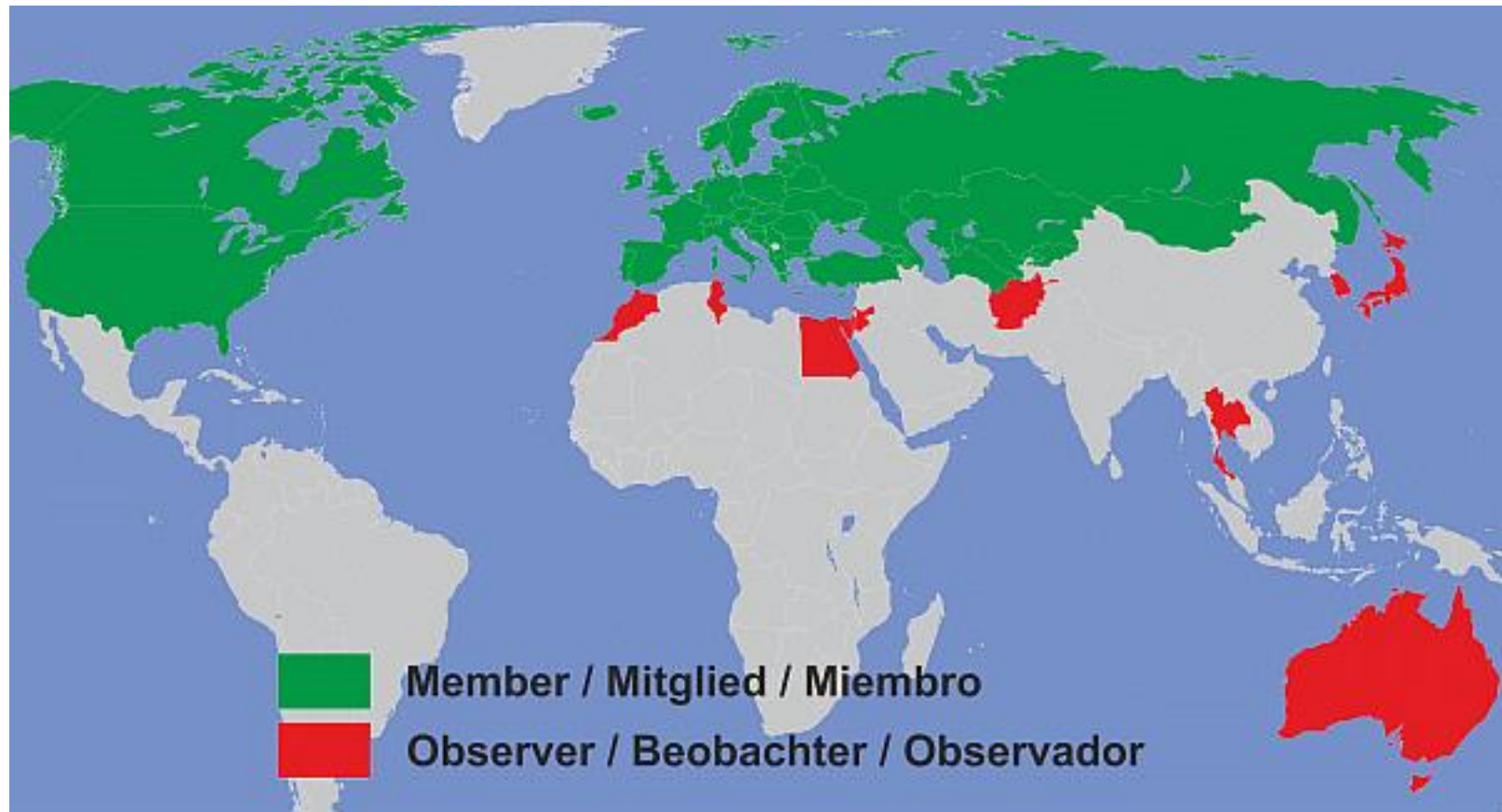
28 Member States and Partners of NATO

NATO

- 1949 lännen sotilasliitto torjumaan kommunismia ja Neuvostoliittoa
- 26 jäsenvaltiota, turvalauseke.
- Rauhankumppanuusohjelma (n.10 jäsentä)
- Entiset neuvostotasavallat, nyk. Aasia ja P-Afrikka
- 2001 WTC, uhkakuva kansainvälinen terrorismi
- Maailmanlaajuinen kriisinhallinta

ETYJ

Kansainväliset yhteisöt:

- ETYJ (ETYK 1975)
  - 35 maata, nykyisin 55.
  - Ehkäistään yhteistyöllä kriisejä
  - Toiminta kriisiherkillä alueilla (Kosovo, Bosnia-Hersegovina, Georgia)
  - Vaalitarkkailu
- EU
  - EU:n omat kriisinhallintajoukot, joista osa nopean toiminnan osastoja
- Haag kansainvälinen rikostuomioistuin vuodesta 1993 -> törkeät ihmisoikeusrikkomukset, joukkomurhat, "etniset puhdistukset"

Yhdysvallat

- Hegemonia 1991-> supervalta
- Unilateralismi
- WTC 2001 (al-Qaida) -> sota terrorismia vastaan (Pahan akseli (Irak, Iran, Pohjois-Korea)) vs. Pyhä sota, Osama bin Laden -> 2001 Afganistan, Taleban. 2003 Irak.
  - Guantanamon vankileiri Kuubassa
- Bushin hallinto hyökkäävä voimapolitiikka, pragmaattinen ulkopolitiikka.
- Obama idealismia.
- Yksinapaisuudesta jälleen moninapaisuuteen: Kiinan ja Venäjän nousu.
- Trump "America First"

Kiina:

- 1,4mrd asukasta
- Taloudellinen, poliittinen ja sotilaallinen mahti.
  - Suhteet kehittyviin maihin Afrikka, Keski-Aasia, Iran.
  - Menestyvät talousalueet, toisaalta eriarvoisuus.
- Avaruusohjelma, taikonautit.
- Taiwan hiertää suhteita Yhdysvaltoihin.
- Japanin sotarikokset Kiinassa hiertävät välejä.
- Hyvät suhteet Pohjois-Koreaan.
- Lainannut rahaa talousvaikeuksista kärsivälle Yhdysvalloille

Venäjä:

- Neuvostoliiton romahdus 1991 -> Venäjä, johtoon Boris Jeltsin
  - Reuna-alueilta itsenäistyi valtioita
  - Sisäpoliittiset ongelmat
  - Talousvaikeudet -> yksityistäminen, oligarkit
  - Elintason lasku ja tuloerojen kasvu
  - Tsetsenian sota ja sissitoiminta 1994->
- Suuntautui länteen 1990-luvulla, tavoitteena yhteistyö.
- 1990-luvun loppupuolella välit kiristyivät -> Putin 2000-2008, uudelleen 2012->
  - Terrorismin vastainen sota, Krim, Ukraina, voimapolitiikan paluu
  - Keskushallinnon ote tiukentunut, sensuuri, median hallinta, opposition toiminnan tukahduttaminen.
  - Ydinasevalta
  - Energiavarat
  - Yhteiskunnallinen rauhattomuus tukahdutettu.